ב מיי׳ פכ״ח מהל׳ שנת

טוש"ע א"ח סי׳ שנח סעיף

:3

יא ג מיי שם הלי ח

:מוש"ע שם ס"ל יב ד מיי׳ שם הלכה ו

מוש"ע שם ס"ח: יג ה מיי שם הלי

:מוש"ע שם ס"ל

בהג"ה וברא"ש סי" ד:

רבינו חננאל (המשך)

החוט המתוח מזה ומזה.

ומודד מן החוט ולהלן אלפים אמה. היתה העיר

עשויה כמין קשת

הלכה ו סמג לאוין סו

והיינו דאמר (6) אבדימי בר חמא בר דומא

מאי דכתיב ולא בשמים היא ולא מעבר לים

היא לא בשמים היא שאם בשמים היא אתה

כאילו חום מתוח עליהן ומודד ממנו ולהלן

אלפים אמה היתה עשויה כמין קשת או כמין

י גאם רואין אותה כאילו היא מלאה בתים

וחצירות ומודד ממנו ולהלן אלפים אמה אמר

מר ארוכה כמות שהיא פשימא לא צריכא

ר דאריכא וקטינא מהו דתימא ליתן לה פותיא

אויות לה זויות מרובעת אין עושיו לה זויות 🖘

פשימא לא צריכא דמרבעא ולא מרבעא

בריבוע עולם מהו דתימא לירבעא בריבוע

עולם קא משמע לן היה בית אחר יוצא

ל) [גיר' השאלתות פ' תולדות סי' יט ר' יוחנן], ב) וגיר׳ השחלתות שם רבאו. ג) ומוספתא פ"ד ה"ג ע"ש], ד) [בערוך ערך גס כמיו ד׳ פי כנמן ז' הפון, ס' [לקמן מ:], ו' [דף נד.], ז' [לעיל נא.], ס' ל"ל הפוכה ר"ל כף פשוטה או פמוחה ל ל כף פפוסט מו פמומט ד שהיא הפוכה בעי בב"מ כח., ט) [ועי רש"י פסחים ח: ד"ה גאם ורש"י זבחים כ) בס"א: ב׳, ל) וְל"ל בין],

תורה אור השלם לא בַשְּׁמִים הָוא לֵאמר מִי יַעְלֶה לְנוּ הַשְּׁמִיְמָה וְיִקְּחָהְ לְנוּ ישמענו אתה ונעשנה: ולא מעבר ליָים הָוּא לאמר מִי יַעֲבָר לְנִּוּ אֶל לֵאמר מִי יַעֲבָר לְנוּ אֶל עֶבֶר הַיָּם וְיִקְּחָהְ לְּנוּ עֵבֶר הַיָּם וְיִקְּחָהְ לְנוּ וְיַשְׁמִעֵנוּ אֹתְהּ וְנַעֲשֶׂנָה: דברים ל יב-יג

הגהות הב"ח (א) גמ' והיינו דאמר רבי אבדימי: (ב) שם ליתן לה

פותיא כאורכה: (ג) רש"י ר"ה היה בית אחד בולט כו" לפונית (כשבא למהום) תא"מ ונ"ב ס"א ליון זה: (ד) תום' ד"ה פחות זין זה: דהא מלי אתי דרך וכו' דהא מלי אתי דרך סיתר: כזה 1)

גליון הש"ם

גמ' לא תמצא במי שמגביה דעתו. עיין מענית דף ז ע"א תוס' ד"ה אף דברי תורה:

הגהות מהר"ב

רנשבורג רש"י ד"ה מגרי בעירן במקומן. ר"ל שלא ממלא המורה לא בסחרנים ולא בתגרים אלא במי שמשים עלמו נראה ואינו נראה: [ב] בא"ד כדאמר לעיל. דף נד. ויעוש״ה ברש״י ד״ה נראה ואינו :נראה ודו"ק

מוסף רש"י

אתה צריך לעלות אחריה. וללומדה (דברים ,ל יב

רבינו חננאל

כתיב לא בשמים היא, לא תמצא תורה במי שמגביה דעתו עליה כשמים. ולא ר' יוחנז אמר כו'. ת"ר את הערים ארוכה כמות דתימא מהו ניעביד (תותיה) [פותיא] כארכיה (כי) [כדי] שתתרבע קמ"ל דלא.

יוצאין אחד למזרח ואחד לצפון רואין כאילו חוט מתוח עליהן ומוציאין גבול העיר למזרח וגבול העיר לצפון כנגד

והיינו דאמר רב אבדימי. הא דאמרן דלריך לטרוח ולהעמיד סימנין ולהערים בתחבולות כדי שתתקיים התורה בלומדיה היינו דר׳ אבדימי דמפרש דיוקא דקרא שאם בשמים היא לריך אתה לעלות אחריה: סחרנין. מחזרין בעיירות: סגרין. [א] בעירן במקומן אלא נראה ואינו

נראה כדאמר לעילי [ב]: ארוכה כמות שהיא. לקתן מפרש: עגולה עושין לה זויום. כשבא למדוד מחומין לקלוחיה

עיר

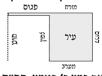
עיר 2,50

לא ימדוד לה מהחומה אלא יוסיף לה ריבוע כלומר ירחיה מן החומה כדי ריבוע

דהא מרבינן פיאות לכל מילי דשבתיי ואח"כ ימדוד תחומי הקרנות שאם בא לנאת דרך קרן העיר ישתכר בהליכתו רביע דמרובע יותר על העגול רביע: מרובעת אין עושין לה זויות. לקמן מפרש: היתה רחבה מלד זה וקלרה מלד זה רוחין חומה כחילו היח שוה. כשבא למדוד התחומין למערב אצל קרן מערבית דרומית אינו מודד מן החומה אלא מרחיק ומושך למערב עד כנגד חודה של קרן מערבית לפונית הנמשכת ויולא' למערב ומודד

וכן לקרן דרומית מזרחית: היה בית אחד. בולט מחומת העיר לאחת הלדדין ĕ כשבא למדוד תחום לפון אלל קרן מערבית לפונית (ג) כשבא למקום

שאין הבית בולט שם מרחיק מן החומה עד כנגד מקום שכלה בליטת הבית לקרן מזרחית לפונית כאילו חוט מתוח מכוון והולך כנגדו ממקום שכלה הבית עד כנגד קרן לפונית מערבית ומודד מן החוט וללפון אלפים:

שני בחים כמין ב' פגומין. קס"ד לרוח אחת וקאמר רואין כאילו חוט מתוח מזה לזה. ולקמן פריך השתא בית אחד אמרת רואין שני בתים מיבעיא:

היחה עשויה למין קשת. שאין הבתים שיר פנוי

כמין גאם טיר 🗅 🗅 🗠

פנוי חבל 🖯

שהונו בשי קבו / די / די. ענגלה עושין לה זוויות. פי מרבעה ונותן זויות. מרובעות אין עושין לה זויות. כלומר אם אינה נתונה בריבועה בריבועו של עולם, צפון העיר לצפון העולם, ודרומה לדרום העולם. מהו דתימא נירבעה בריבועו של עולם, קמ״ל דלא צריכינן כולי האי. היתה זו העיר רחבה מצד אחד אלף אמה. ומצד אחר שכנגדו חמש מאות אמה. כגוז שהיה הצד המזרחי - יל הוא. היהור הדבר החבר כבו אחד איך אבוו, הובכר ביו או שכבבר הוב שבאה אבוו, בכן חירו הובר הורה. אלף אמה רחבו והמערכת תיק אמה רחבו, נותנין גם לצד מערבי כרחבו מחוץ תיק אמה אחרין להשונת הצדרין. כדי למדוד אלפים אמה מחוץ אלף אמה מכלל צד. היה בית אחד יוצא מן העיר כמין פגים או שני בתים כמין שני פגימין,

ו) ליור זה נדפס בדפוס וילנא ואין לו מובן.

עיר העשויה בקשת. הא דלא נקט רב הונא מלתיה אשני פגומין משום דסתם פגום הוי תוך שבעים אמה ושיריים מעיקר העיר וכיון דהוי תוך עיבור העיר אפי' יש בין פגומין יותר מד' אלפים רואין כאילו חוט מתוח עליהם ואפילו יש פגומין הרבה זה

אחר זה כל אחד תוך ע' אמה ושיריים של חבירו בשני רחשי העיר שמח יש לחלק דגבי פגומין שאינם מעיקר העיר אפילו אין שם הבלעת תחומין מעברין אותן עם העיר לפי שבטל אגב העיר אבל ב' ראשי הקשת שהם

קשת או כמין (טס) [גם] כמין גם ואלו הבתים רואין אותה העיר כאילו היא מליאה בתים וחצירות, וכאילו מרובעות הקשת כו טבלא מרובעת וכן הגם, ומודד מהן ולהלן אלפים אמה. אמר רב הונא עיר ראשיה היתר (ד) מרחש החחד לרחש החחר כיון דהיתר מובלע תוך הקשת: כמין פגום או שני בתים יוצאין כמין שני פגומין השתא בית אחד אמרת שני בתים מיבעיא לא צריכא משתי רוחות מהו דתימא מרוח אחת אמרינן משתי רוחות לא אמרינן קא משמע לן היתה עשויה כמין קשת או כמין גאם רואין אותה כאילו היא מלאה בתים וחצירות ומודד ממנה ולהלן אלפים אמה אמר רב הונא העיר העשויה כקשת אם יש בין שני ראשיה פחות מארבעת 🤊

אלפים אמה מודדין לה מן היתר ואם לאו מודדין לה מן הקשת ומי אמר רב הונא הכי והאמר רב הונא י חומת העיר שנפרצה במאה וארבעים ואחת ושליש אמר רבה בר עולא לא קשיא כאן ברוח אחת כאן ימשתי רוחות ומאי [אם]

העשויה כקשת, (ו)אם יש מארבעת אלפים אמה מודדין לה, בריבוע. ורואין כאילו היא מלאה בתים וחצירות, ונותנין לה אלפים אמה תחום מן היתר ולחוץ. ואם לאו מודדין מן הקשת. פי׳ כגון מקום העיר שעשוי כקשת מזרחו, והיתר הוא הקשת חשובות כמין שני פיגמין אחד בולט לצפון ואחד בולט לדרום. הקשת מקום החץ. (ואין) היתר מארבעת אלפים אמה. נמצא המתוח מן הצפון לדרום על גבי הקשת פחות מד' אלפים כמידת היתר, והדרין במקום החץ מהלכין כלפי הדרום פחות מאלפים אמה וכן אלפים אמה יצאו מתורת פגימה (ונעשו תחום) כיון שיש (בין) ביניהם שני תחומין נסתלקה מהן (אלא) מן היתר וכיושבי שרות הן שמודדין להן שדות בתיהן. ואקשינן ומי אמר שיהיה ביניהן מקום חרב . בלי ישוב ד' אלפים אמה,

רב הונא הכי, כי אין נפרדין אילו מאילו עד חומת העיר שנפרצה (באמה) [במאה] . עיר אחת שאפי׳ שתי

פיגמין אווו בולט לצפון ואחד בולט לדרום, וצריכין למתוח חוט משוה עולה עד נגד

צריך לעלות אחריה ואם מעבר לים היא אתה צריך לעבור אחריה 6 רבא אמר לא מעיקר העיר אין מבטלין אגב העיר בשמים היא פאלא תמצא במי שמגביה ולכך בעי שיהא שם הבלעת תחומין דעתו עליה כשמים ולא תמצא במי שמרחיב ומיהו נראה לר"י דאין לחלק בין שני דעתו עליה כים רבי יוחנן אמר לא בשמים היא לא תמצא בגםי רוח ולא מעבר לים שני פגומין משום דברייתה לה היירי היא לא תמצא לא בסחרנים ולא בתגרים: תנו רבנן ⁰ כיצד מעברין את הערים ארוכה כמות שהיא - עגולה עושין לה זויות מרובעת מן היתר. רבה בר רב הונא בעי נמי אין עושין לה זויות י היתה רחבה מצד אחד וקצרה מצד אחר רואין אותה כאילו היא שוה היה בית אחד יוצא כמין פגום או שני בתים יוצאין כמין שני פגומין רואין אותן

פגומין לעיר העשויה כקשת וכן פר"ח והא דלא נקט רב הונא מילתיה על בשני פגומין מרוח אחת אלא בפגום מחד: פחות מד' אלפים מודדין בסמוך שגם בין יתר לקשת לא יהא יותר מחלפים משום דבעי שיהו תחומין מובלעין מכל לד אבל לרבא בריה דרבה בר רב הוגא דאמר מודדין מן היתר ואפי׳ יותר מאלפים בין יתר לקשת משום דחי בעי הדר אמי ליה דרך במים ולא חש שיהו מובלעין רק מלד אחד נראה דהוא הדין נמי לדידיה אם אין בין יתר לקשת אלא אלפים דמודדין לו מן היתר אפי׳ יש יותר מד׳ אלפים בין שני ראשי הקשת דהא מצי אתי דרך

קמ"ל דנותניז קרפף לזו וקרפף לזו הא אמרה רב הונא חדא זימנא דתנן במקום חבל הקשת: או כמין גאם. גימל יווני עשוי כמין כף כפופהי שלנוש: רואין אוסה כאילו היא מלאה בסים. כשבא למדודי תחומין מן הלפון מודד מן היתר כאילו היתה מוקפת בחים והדר בקשת לא יתחיל למדוד מביתו ולנפון אלפים אלא כל העיר עד היתר חשובה לו כד׳ אמות וכן העשויה כמין גאם היולא מן המורח למערב אע"פ שחין בתים במערב רואין כאילו מלא כל החלל בתים וכן מן הדרום ללפון והיוצא מביחו אין חלל החלק של עיר עולה לו מן המדה: ארוכה כמום שהיא פשיטא. וכי תעלה על דעתך שיקלרנה: דאריכא וקטינא. קלרה ברחבה: מהו דסימא. ירחיבנה למזרח ולמערב עד שתהא מרובעת יפה: קמ"ל. למות שהיא מניחין אותה שהרי יש לה פיאות:

דמרבעה הבל לה מרבעה בריבועו של עולם. שיהה לפונה ללפון עולם ודרומה לדרום עולם חלה עומדת באלכסון: לא לריכא לב' רוחום. אחד ללפון וא' לדרום: בין ב' ראשיה. היינו אורך מקום היתר: פחום מד' אלפים. שתחום ראשה זה נבלע בתוך תחום ראשה האחר נעשית עיר אחת ומודדין לה מן היתר ורואין כאילו היא מליאה בתים ואם יותר אין מלרפין אותה להיות אחת ומודדין לה מן הקשת לכל אחד מפתח

ביתו וחלל העיר החלק שאין בו בתים מן המידה הוא: חומה העיר שנפרלה שיעורה בקמ"א ושליש. אם רוחב פירצה קמ"א אמות ושליש דהיינו שיעור ב' קרפיפות של שבעים אמה ושיריים ונעשו כב'י עיירות להיות אחת והיוצא מזו לזו ללכת דרך זו חוצה לה אין עולה לו מדת העיר מן המנין. אלמא ביותר מקמ"א ושליש הויא הבדלה: כאן

מרוח אחם. עיר העשויה כקשת אינה מובדלת אלא מרוח אחת הלכך עד דהוי ד' אלפים: והא דחומת העיר שנפרצה בשתי רוחותיה זו כנגד זו קאמר הלכך כשתי עיירות נינהו וכגון שאין יישוב בחלל העיר כנגד ⁶בית הפרלות : **ומאי קמ"ל**. אי בב' רוחות דודאי כב' עיירות הן אמאי[®] אשמועי^י רב הונא דנותנין קרפף לזו וקרפף לזו דשתי עיירות הסמוכות זו לזו נותנין קרפף של שבעים אמה ושיריים לכל אחת להיות כעיר אחת כדי לחברם ע"י קרפיפות הללו לעשותן כעיר אחת ואע"פ שאין בנין בין הקרפיפות וגם הקרפיפות עלמן אינן מוקפות מחילה אלא שיעור קרפף קאמר:

שיה שהפי שהיה אחות המקר להיון שהן כל קרפיף שבעים אמה ושיריים, והקרפיפת מערבות אותן כאחת הן חשובות, יתר מיכן לא. ופרקינן זו חומת העיר שנפרצה פירצתה משתי רוחות זו כנגד זו שנחלקו לשתים, לפיכך ין היים... אמר רב הוגא אם פרצה כנגד קרפיף לזו וקרפיף לזו, ועדיין בחזקתן עומדות אם יתר מיכן נחלקו. אבל בעיר העשויה כקשת שאינה חריבה אלא מרוח אחת בלבד, והקשת עומר בישובו ואי הוו אלפים אמה אין ואי לא לא. ואקשינן ומאי אתא רב הונא לאשמועינן בחומת העיר שנפרצה, כי אם יש בפירצותיה (מאה וארבעים ואחת) אמה ושליש שהן כדי (שהן) [שני] קרפיפות, עשאן הקרפיף להיותן אחת [הא אמרה רב הונא חדא זימנא דתנן